

Havlíčková Kysová, Šárka

Mudry typu asamjuta v kathakali

In: Havlíčková Kysová, Šárka. *Hastábhinaja : gesta rukou v tradičním divadelním umění Indie*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2013, pp. 166-171

ISBN 978-80-210-6406-5

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/129607>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Mudry typu asamjuta v kathakali¹⁷⁶

č.	název
vizuální podoba	významy
1	Pataká*
	slunce, poledne, večer, tma, noc, vlny, mraky, blesk, Země, den, provincie, zasedací místnost, král, vlajka, Toranamala,** sídlo, věž, sluha, vozík, slon, lev, býk, krokodýl, popínavé úponky rostliny, jemné listy stromů, cesta, pohyb, „přesně jako“, noha, chůze, stehno, tělo, čelo jazyk, hlas, velká hmotnost, rozevřít/sdělit, mraveniště, hrnec, pitha (dřevěné sedátko), čakra, dveře, zástrčka u dveří, jeskyně, nadpřirozená bytost, klid, mantra, látka, sladkost, chlad, polštář
2	Mudrakja
	mysl, touha, myšlenka, vzpomínka, vlastní osoba (subjekt), vědění, zapomenout, inteligence, informovat, meditace, říci „ne“, život, štěstí, oddanost/péče, třes, budoucí čas, růst, hutný, „vše“, „přímo“, posvátná šňůra (kterou nosí bráhmani), smrt, krása, démon, oceán, řetěz, hlas přiškrcený rozrušením, šilenství, nesmělost, důvod, nebe, peklo, „stejně“, (za)vázání sáří, védská mantra, Kinnara,*** bríza vanoucí směrem k (nějakému) člověku
3	Kataka
	květina, vůně, karimkuvalam (modrý lotos), věnec květů, zrcadlo, žena, hrdinka, démonka, Mahávišnu, Mahálakšma, Kršna, Balabhadra, vína, šíp, hvězdy, spát, pocení, zlato, (válečný) vůz, toulec, vlajkový stožár, hůl, Kubéra+, Lanka, „který“, deštník, vdaná žena, maso, málo, Makara kundala ⁺⁺

* Příklad názvu gest byl již uveden v předcházející části přílohy.

** Pravděpodobně jde o název dnešního indického města Rasik.

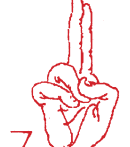

*** Postava hinduistické mytologie – napůl kůň a napůl člověk, nebeský hudebník. (Ve východní Asii je tato bytost napůl člověkem a napůl ptákem.)

+ Původně chtonické (žijící v nitru země) božstvo, v pozdější mytologii bůh plodnosti a pokladů (Filipský 1998, s. 92).

++ Mytická vodní příšera.

176) Podle manuálu kathakali sestaveného Gópálem Vénuem (Venu 2000). Z téhož zdroje zde čerpáme i obrazový materiál.

č.	název
vizuální podoba	významy
4	Mušti
	vítězství, síla, zápas, vozataj, hrdinství, kopí, oloupení, domýšlivost, voják, šúdra, dobyvatel, „proč“, „my“, snaha, dobrodiní, krása, svatost, utrpení, lano, meč, kolébka, držení hole, kletba, kopání, vzdát se, opovržení, (z)ničit, Bhúta,* vyrazit, zavazování, sezení (umístění), tah, brání jídla, dar, hrstka, Jama,** bláto, porod, „marně“, „nejvíce“, trvalý
5	Kartarímukha
	malé dítě, chlapec, muž, obličej, lidé, dynastie, těhotenství, zmatek, hlad, únava, hřích, posvátnost, sláva, přísaha, nepřítelství, říkat, slyšet, působit potíže, obtížný, bráhman, flétna, kurumkuzhal***, kniha, sloní čelo, „ty“, „my“, malé množství, „a“, časový úsek, zakončení, postupně (pomalu, prodlít), slovo, místo, břehy řeky nebo mořské pobřeží, dům, vícepatrová budova, schody
6	Šukatunda
	ptáci, hák, + srp, rozhodnout, hádka
7	Kapittha
	oko, slepec, pohled, cesta, krok, podezření, obrátit, vrátit se, sestup, síť, paví péra, zadek, dotknout se, pítí
8	Hamsapakša
	„já“, moje osoba (moje maličkost), já („ve vši pýše“), „ty sám“, „tvoje (vážená) osoba“, „ty“, „on“, „tam“, příbuzní, štěstí, „Je vše v pořádku?“, obdivovat, soustředění, Namaskaram (pozdrav), smutek, unavený, klamnost, vzít, lehnout si, padat, plácnout (dát facku), zakryvání, „dost“, „ne“, zápor, „dnes“, dotknout se, požehnání, následovat, lokna, zrcadlo, bohoslužba, ženská ňadra, látka, rameno, ženské kadeře, česání vlasů, líce, tuk, zdravý, vítr, bouře, kláda, kůže, zeď, postel, kamenný vrch, měsíc, bohové, údolí, budoucnost, tyto věci, „a tak“, rozpůlit, krájet, rozdělit, chránit, umístit, délka, šíře, koupání, santalová pasta/mast, Kámadéva, ryba, Hanumán, skromný muž

* Doslova „bytosť“. „[...] v hinduistickém bájesloví duch zemřelého, jenž byl zprovozen ze světa násilným způsobem anebo za něhož nebyly vykonány předepsané zádušní obřady.“ (Filipský 1998, s. 31)

** Bůh smrti.

*** Indický dechový nástroj.

* Většinou je míněn hák, s jehož pomocí se vodí sloni.

č.	název
vizuální podoba	významy
9	Šikhara
	oči, vidět, hledání, noha, chůze
10	Hamsásja
	oční bulvy, perla, prach, měkkost, bělost, víra, vlas, začátek období dešťů, černá barva, modrá barva, žlutá barva, slitování, náklonnost
11	Andžali
	prudký déšť, řeka, proud, krev, zvracení, oheň, jasnost, vždy, kůň, divočák, koupání, horko/žár, hrozný hluk, zmatenost, hněv, větve stromu
12	Ardhačandra
	vytýkat, úsměv, začít, mužské vlasy, „jestliže“, „proč“, „co“, trápení, paměť, bůh, svatý muž, obloha, tráva
13	Mukura
	zlý duch, brouk, bzukot včely, paprsek světla, véda, odloučení milenců, popření (negace), tuk, vynikající, náramek/nákotník, nepřítel, hněv, bratr, krk, pas, sloup/pilíř

č.	název	
vizuální podoba		významy
14	Bhramara	
		ptačí křídla, letět, paví péro, strach, pláč, píseň, buben, Gandharva,* deštník, sloní uši, voda, jezero, stát se
15	Súćimukha	
		„já (sám)“, jeden muž, (ještě) další muž, tito lidé, země, svět, měsíc, včera, zítra, za starých časů/ve starověku, měsíční srpek, „málo“, odmítnutí, svědek, začínat, jít pryč, „to je“, další, „bohužel“, jeden každý, skupina, závrat, mnohost, roztržka, rozbit, skákání do výšky, padat, mrtvola, ucho, poslouchání, obočí, ženská ěadra, sloní kel
16	Pallava	
		vrchol hory, kravské uši, zvířecí rohy, bizon, ocas, vzdálenost, chodit/bloumat sem a tam, kouř, smlouva, obilná strava
17	Tripatáká	
		západ slunce, „a tak dál“, žebrání
18	Mrgašírša	
		zvíře, nejvyšší bytost, jelen (vysoká zvěř), další

* Postava z indické mytologie.

č.	název	
vizuální podoba	významy	
19	Sarpaširas	
		pití, obětování květů, dar, had
20	Vardhamanaka	
		ženská náušnice, ozdobný řetízek (šperk), pupek, břicho (žaludek), koleno, vír, studna, stáří, pití
21	Arála	
		hloupý, pýcha, klíčit/vyhánět šlahouny/pučet, pupen, tenký, strom, přibít/chytnout, jehla, úplněk
22	Úrnanábha	
		leknín, podobný nebesům, máslo, tygr/šelma, trhat, kůň, mnoho, ovoce, sníh
23	Mukula	
		sušit, opice, liška, zvadlý, uschlý

č.	název	
vizuální podoba	významy	
24	Katakámukha	
	tričko, odvážný muž, sluha, (pro)bodnout, vystřelit šíp	